PANAMA CUMHURİYETİ

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER 2

2. GENEL EKONOMİK DURUM 5

3. DIŞ TİCARET 8

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR 14

5. TÜRKİYE ile TİCARET 15

EKLER: 19

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Nüfus	4,57 milyon (2025 IMF)
Dil	İspanyolca (Resmi Dil), İngilizce
Din	% 84 Katolik, %15 Protestan, % 1 diğerleri
Yönetim Şekli	Anayasal Demokrasi
Devlet Başkanı	Jose Mulino
Yüzölçümü	75.420 km^2
Başkent	Panama Şehri
Başlıca Metropolitan Alanları	Panama Bölgesi, Colon Bölgesi , David Bölgesi
Uluslararası Telefon Kodu	+507
Döviz Kuru	Balboa (PAB) (ABD Doları ile birlikte kullanılmaktadır)

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

BCIE, CAN (gözlemci), CD, CELAC, FAO, G-77, IADB, IAEA, IBRD, ICAO, ICC (ulusal komiteler), ICCt, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRCS, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, LAES, LAIA, MIGA, NAM, OAS, OPANAL, OPCW, Pasifik İttifakı (gözlemci), PCA, SICA, UN, UNASUR (gözlemci), UNCTAD, UNESCO, UNIDO, Union Latina, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

Coğrafi Konum

Karayip Denizi ve Kuzey Pasifik Okyanuslarına sınırı olan Orta Amerika ülkesi Panama, Kosta Rika ve Kolombiya'nın arasında yer almaktadır. Ülkenin güneydoğusundan Kuzey Amerika ve Güney Amerika'yı birbirinden ayıran sınır olan, Pasifik Okyanusu ile Karayip Denizi'ni birbirine bağlayan ve stratejik önemi büyük olan Panama Kanalı geçmektedir. Ülkenin Kolombiya ile 225 km ve Kosta Rika ile 330 km uzunluğunda sınırı bulunmaktadır.

Yüzölçümü bakımından ABD'nin South Carolina Eyaleti'nden biraz daha küçük olan ülkede Pasifik Okyanusu ve Karayip Denizi kıyıları dışındaki alanlar dağlıktır.

Ekilebilir alanlar toplam kara alanının %7,36'sını oluşturmaktadır. 2490 km kıyı şeridi bulunan Panama'da deniz kıyısının büyük bölümünü ayrıcalıklı ekonomik bölge oluşturmaktadır. Tropikal deniz ikliminin hakim olduğu ülkede; Mayıs-Ocak dönemi yağışlı ve sıcak, diğer dönemler yağışsız geçmektedir.

Siyasi ve İdari Yapı

Panama, başkanlık sistemiyle yönetilen temsili bir demokrasidir. Devlet başkanı, devletin ve hükümetin başı, aynı zamanda partisinin de lideridir. Devlet Başkanı 5 yıllığına seçilmektedir. Yasama organı, 5 yıllık süre için seçilen ve 71 üyeli tek kanatlı Ulusal Meclis'ten oluşmaktadır. Yargı, 10 yıllığına atanan 9 üyeli Yüksek Adalet Mahkemesi, 5 bölgesel yüksek mahkeme ve 3 temyiz mahkemesinden oluşmaktadır.

Ülkenin önde gelen siyasi partileri, Panama Devrimci Demokratik Partisi (PRD), Demokratik Değişim Partisi (CD) ve Panamenista Partisi'dir (PP). 2014 Mayıs ayında yapılan seçimlerde Devlet Başkanı seçilen PP partisinden Juan Carlos Varela, 5 yıllık Başkanlık dönemini takiben 1 Temmuz 2019'da görevi 5 Mayıs 2019 tarihli seçimleri kazanan PRD Partisinden Laurentino Cortizo'ya devretmiştir.

Panama-Kolombiya sınırındaki Darien bölgesinde sınır ihlali yapan Kolombiyalı silahlı gruplar nedeniyle yaşanan problemler dışında, ülkenin, komşularıyla sorunu bulunmamaktadır. Özellikle ABD ile ekonomi, siyaset ve güvenlik başta olmak üzere, her alanda çok sıkı bir işbirliği mevcuttur

Nüfus ve İstihdam

IMF verilerine göre Panama nüfusunun 2025 yılı itibariyle yaklaşık 4,57 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Nüfusun yarısından fazlasının Panama eyaletinde yoğunlaştığı ülkede % 67 oranında Afrika, yerli ve İspanyol kökenli nüfus, %12,3 oranında yerli halk ve %9,2 oranında Afrika kökenli halk bulunmaktadır. Nüfusun geri kalan kısmı ise beyaz veya Çin kökenli halktan oluşmaktadır. Afrika kökenli nüfusun büyük bölümü Colon Eyaleti'nde yoğunlaşmaktadır.

Ülkede ortalama yaşam süresinin 76,1 yıl olduğu, nüfusun %64'ünün 15-64 yaş grubunda bulunduğu ülkede yaş ortalamasının 27,5 olduğu tahmin edilmektedir.

Dış göçün gözlendiği Panama'da nüfusun %75'i şehirlerde yoğunlaşmıştır. Nüfusun yaklaşık %92'sinin okuryazar olduğu ve bu oranın erkeklerde kadınlara oranla daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Ortalama eğitim süresinin 13,2 yıl olduğu Panama, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından hesaplanan İnsani Gelişmişlik Endeksine göre gelişmiş bir ülkedir. Dili İspanyolcadır ancak Panama ve Colon şehirlerinde nüfusun büyük bir bölümü İngilizce konuşmaktadır.

Panama Kanalı'nın ticari konumunun ve gelişme eğiliminde olan Colon Serbest Bölgesi'nin işgücüne katkısı büyüktür. Yaklaşık 1,6 milyon olduğu tahmin edilen işgücünün en büyük bölümü (%17,9) ticaretle uğraşmakta iken %15,4'ü tarım ve hayvancılık, %10,6'sı inşaat, %8,6'sı imalat, %6,5'i ulaşım, nakliye ve depolama sektörlerinde çalışmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Panama, Orta Amerika'nın en büyük enerji tüketicisidir. Petrol, doğalgaz ve kömür rezervlerinin kısıtlı olduğu ülkede hidrokarbon ihtiyaçlarını ithalat ederek karşılamaktadır. Bu sebeple ülkede enerji yatırımları konusunda çeşitli projeler bulunmaktadır. Ülkede Orta Amerika'nın en büyük rafinerisi bulunmaktadır. 7 yıl kapatıldıktan sonra 2003 yılında tekrar faaliyete geçen Pasifik-Panama boru hattı bölgeye enerji tedarik etmektedir. Bölgedeki güç kesintilerini azaltmak ve enerji yatırımlarını teşvik etmek amacıyla faaliyete geçen ve Orta Amerika elektrik şebekesinin entegrasyonunu sağlayan Puebla-Panama projesinde Panama da yer almaktadır. Bu girişiminin amacı enerji maliyetlerini ve enerji kesintileri sıklığını azaltmak bunun yanı sıra yeni santrallerin geliştirilmesi için özel sektör yatırımlarını çekmektir.

Ülkede Orta Amerika'nın en büyük rafinerisi mevcuttur. Ülke Trans-Panama boru hattı ile Pasifik'e, Ekvator'a ve Karayibler'e günde 70.000 varil petrol dağıtmaktadır.

Panama'da enerji üretiminin yaklaşık %80'i hidroelektrik teknolojisi ile üretilmektedir. Bu nedenle, Río Chagres ve Río Chepo gibi nehirler enerji üretimi için oldukça önemlidir. Ayrıca, yılda yaklaşık %7

artan enerji talebini karşılamak konusundaki problemler ülkeyi hidroelektrik enerjisi konusunda yeni adımlar atmaya sevk etmiştir.

Panama toprak yapısının zenginliği nedeniyle biyodizel yakıtların üretimi için oldukça elverişli bir coğrafyaya sahiptir. Şeker pancarı ile etanol üretimi ve biyodizel yakıt elde edebilmek için palm yağı kullanımı konusunda çeşitli yatırımlar bulunmaktadır. 2011 Nisan ayında biyodizel yakıt üretiminin teşvik edilmesi, yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine yönelik bir kanun çıkartılmıştır. Bu kanun kapsamında, elektrik üretiminde ülkenin biokütlesinden yararlanılma oranının artırılması konusunda adımlar atılmıştır. Panama Kanalı coğrafik konumu nedeniyle nakliye ve ticaret açısından büyük önem arz etmektedir. Ayrıca, önemli bir transit merkezi olan ve potansiyel bir geçit konumunda olan Panama Kanalı, dünya enerji pazarı için oldukça önemlidir.

Panama'nın kıyı şeridi 2.490 km'dir. Ülkenin Karayip kıyı şeridinde birçok doğal limanı bulunmaktadır. Ancak, Panama Kanalı'nın Karayip kıyı şeridi çıkışında yer alan Cristóbal Limanı ticari açıdan en önemli limandır. Panama Kanalı'nın Pasifik Okyanusu'na açıldığı diğer çıkışında ise yine ticari açıdan önem arz eden Balboa limanı bulunmaktadır. Cristóbal ve Balboa Limanları, Latin Amerika bölgesinde kapasite açısından, Brezilya'da yer alan Santos Limanı'nın ardından, sırasıyla, en önemli 2. ve 3. liman konumundadır.

Panama, doğal kaynaklar açısından zengin bir ülkedir. İki kıta arasında köprü konumunda olan Panama'nın flora ve faunası oldukça zengindir. Kuzey ve Güney Amerika'daki en zengin bitki çeşitliliğini barındıran geniş orman alanları bulunmaktadır. Maun ağacı ülkenin önemli ağaç türlerindendir. Panama kuşların iki kıta arası göç yolları üzerinde bulunmakta ve bu sebeple ülkede zengin kuş çeşitleri bulunmaktadır. Panama'da 97 adet korunan doğal alan bulunmaktadır. Bu alanlar ülkenin %38'ini oluşturmaktadır. Aralarında Darien Ulusal Parkı'nın da bulunduğu alanlar uluslararası dünya mirası sit alanı ve biyosfer rezervi olarak tanınmıştır. Panama'daki en çok rastlanan doğal afetler, ara sıra meydana gelen şiddetli fırtınalar ve ormanlık yapısı nedeniyle özellikle Darien bölgesinde meydana gelen orman yangınları olarak sıralanmaktadır.

Panama'da coğrafi yapısı nedeniyle deniz ürünleri üretimi oldukça büyük bir öneme sahiptir. Deniz ürünlerinde Orta ve Güney Amerika, ABD ve Avrupa Birliği'ne yoğun ticaretinin gerçekleştiği karides öne çıkmaktadır.

Panama dünyanın en büyük iki işlenmemiş bakır yatağına sahiptir. Ülke ekonomisi için diğer önemli mineraller ise altın, gümüş ve magnezyum olarak sıralanmaktadır. Madencilik ülke ekonomisine katkısı açısından geri planda bulunsa da ülkede son yılların en hızlı büyüme yaşayan ekonomik faaliyetlerinden biridir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar $)	83,81	86,52	90,41	95,91	101,74	107,92	114,48	121,44
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	7,2	2,7	4	4	4	4	4	4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- $)	18 822	19 187	19 802	20 754	21 752	22 798	23 894	25 347
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,5	0,8	-0,1	2	2	2	2	2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,1	1,9	-0,9	-1,7	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	7,4	9,5	8	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
Nüfus (milyon)	4,45	4,51	4,57	4,62	4,68	4,73	4,79	4,79
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	51,2	57,4	59,6	60,3	60,5	60,2	59,4	58,1

*Tahmini veriler
Kaynak: IMF

2025 yılında cari fiyatlara göre, 90 milyar dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nın 2026 yılında 96 milyar dolar olması beklenmektedir. (IMF-2025)

Panama, cari fiyatlara göre, 2025 yılı itibariyle 190 ülke arasında dünyanın 79. büyük ekonomisidir. [ABD 1. (31 trilyon dolar), Türkiye 16. (2 trilyon dolar)] (IMF-2025)

2025 yılında sabit fiyatlara göre % 4 oranında artması beklenen GSYİH'nin, 2026 yılında % 4 oranında artacağı tahmin edilmektedir. (IMF-2025)

Cari fiyatlara göre Panama, 2025 yılında 19 802 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 61. sırada yer almaktadır. [Lihtenştayn 1. (231 713 $), Türkiye 66. (18 198 $)] (IMF-2025)

Tarihi olarak Latin Amerika'nın en istikrarlı ekonomilerinden biri olan Panama ekonomisi ağırlıklı olarak hizmet sektörüne dayanmaktadır. Hizmet sektörünün GSMH'daki payı yaklaşık %77'dir.

Hizmet sektörü, Panama Kanalı'nın işletilmesi, Colon Serbest Bölgesi ve Panama şehrinde bulunan uluslararası bankacılık merkezi odaklıdır. Ülkede ağır sanayi bulunmamaktadır. Ana ihraç malları kahve, meyve ve deniz ürünleridir. Son yıllarda Panama ekonomisi dünyanın en hızlı büyüyen ekonomileri arasında yer almıştır.

Dünya ticaretinin %5'inin ve mineral sektörü ticaretinin %18'inin üzerinden gerçekleştiği Panama Kanalının, uluslararası bankacılık sektörüne, konteynır limanlarına, haberleşme sektörüne, gayrimenkul, turizm ve serbest bölgelerine katkısı oldukça büyüktür.

Ulaşım ve nakliye altyapısındaki yatırımlar ile Panama'nın bölgesel nakliye üssü haline getirilmesi planlanmaktadır.

Ekonominin Panama Kanalı genişlemesi planları ile paralel olarak özellikle ulaşım ve haberleşme sektörlerindeki büyüme ile canlanacağı öngörülürken hükümetin turizme yönelik harcamalarındaki azalma ile turizm sektöründeki büyümenin azalması beklenmektedir. Panama-ABD Serbest Ticaret Anlaşması ile ABD'nin artan rekabet gücü ve alt yapı yetersizlikleri tarım sektörünün önemli bir gelişme kaydedemeyeceği yönündeki beklentileri doğrulamaktadır.

Latin Amerika'nın en açık ekonomisi olan Panama, bağımsızlığından beri serbest piyasa ekonomisini benimsemektedir.

Panama ekonomisi ağırlıklı olarak hizmetler sektörü tarafından Panama'da hizmetlerin gelişimine Panama Kanalı, Kolon Serbest Bölgesi, konteynır limanları, bankacılık ve sigorta sektörlerinin katkısı bulunmaktadır. Panama ekonomisinde modern sağlık tesisleri ve İngilizce konuşan nüfusu ile sağlık turizmin önemi oldukça büyüktür.

Son on yıllık dönemde, Panama'nın sanayi sektörünün gelişimi oldukça yavaş gerçekleşmiştir. Bunun en büyük nedeni olarak iç talebin kısıtlı olması gösterilmektedir. Ancak, son yıllarda inşaat ve madencilik sektörlerinde gerçekleşen devlet ve özel yatırımları ile sanayi sektörünün gelişimi ivme kazanmıştır. Sanayi sektörü gelişiminde Panama Kanalı Genişletme Projesinin etkisi de oldukça büyüktür. Panama'daki önemli sanayi faaliyetleri tekstil, kimyasallar, yapıştırıcılar ve bira imalatıdır. Sektör, ülke istihdamın %18'ini sağlamaktadır.

Tarım sektöründe Panama, dışa bağımlı bir ülke olup sektördeki en büyük tedarikçisi ABD'dir. Özellikle Panama Kanalı'nın ticari faaliyetleri sürdürmesi ile tarım önemini yitirmiştir. Ülkedeki istihdamın %17'sine katkıda bulunan tarım sektöründe önde gelen ihracat ürünleri muz, karides, kahve ve şekerdir.

Panama-Pasifik Özel Ekonomik Alanı (PPSEA) ile kamu ve özel sektörün yatırımları ile Howard Hava Üssü dünyanın en önemli iş merkezlerinden birine dönüştürülmüştür. Söz konusu iş merkezi ihracat üzerine yoğunlaşmaktadır.

Bölge ülkelere kıyasla güvenli ve politik olarak riskli bir yapıya sahip olmaması, en gelişmiş şehir Panama City'de dahil tropikal bir çevreye sahip olması, sağlık, ulaşım ve iletişim gibi hizmetlerdeki gelişmiş altyapısı ve coğrafi olarak merkezi bir konumda bulunması ülkenin turizmini canlandırmıştır ve buna bağlı olarak otelcilik ve restoran hizmetleri % 10,4 artış ile en hızlı büyüyen 3. sektör olmuştur. Hızlı bir şekilde genişleyen gayrimenkul sektörü özellikle iş sektöründen artan talep ile %5,1'lik büyüme yakalamıştır. Artan ticari, mortgage ve tüketici kredi talepleri ile finans hizmetleri %5,5 genişletirken, yaklaşık %7 büyüme yakalayan inşaat sektörünün gelişimindeki en önemli faktörlerden birisi Panama Kanalı'nın genişletilmesi, Panama Şehri'nde metro hatları kurulması, sağlık ve yol hizmetlerinin iyileştirilmesi gibi

projelerle ile yoğun kamu sermaye yatırımlarıdır. Diğer önemli bir faktör ise hidro-elektrik santrallerinin kurulması ve limanların hacimlerinin artırılmasına yönelik özel yatırımların artış eğiliminde olmasıdır. Son yıllarda yavaş bir büyüme trendinde olan konut inşaatı ise genişlemiştir. Kamu harcamalarının önümüzdeki dönemde ekonomiyi destekleyeceği öngörülmektedir.

ABD Dolarının para birimi olarak kullanılması ülkedeki para ve mali piyasalarda istikrar konusunda önemli bir çıpadır. Panama Merkez Bankası, 1904 yılında varılan bir anlaşma uyarınca ABD'den Dolar temin etmektedir. Bu durum enflasyonun kontrol altında tutulmasını sağlamaktadır. Ülkedeki en önemli risk cari işlemler açığının GSYİH'nın %10'una kadar çıkmış olmasıdır. Ancak, özellikle Kanal gelirleri, yabancı yatırımlar ile Colon bölgesinin döviz işlemleri cari açığın finanse edilmesini sağlamaktadır. Panama Kanalının yanısıra, Hong Kong'tan sonra dünyanın en büyük serbest bölgesi olan Colon Serbest Bölgesi de ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Colon, Brezilya ve Meksika dışındaki tüm Güney Amerika ve özellikle Orta Amerika ve Karayipler için bir ticaret ve lojistik merkezi konumundadır. Tüm bölgeye buradan hizmet verilmektedir. Panama'dan her yıl 100'den fazla ülke bayraklı 12.900 gemi geçiş yapmaktadır. Ülkeye kayıtlı 8.000 gemi ile Panama aynı zamanda dünyanın en geniş ticari gemi filosuna sahiptir. Panama'nın Tocumen Havalimanına 58 uluslararası şirket uçuş düzenlemektedir. Ayrıca, ülkede 27'si yabancı olmak üzere, 90'ın üstünde banka faaldir ve 15 bankanın da Colon bölgesinde şubesi vardır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Panama'da özel ekonomik bölge olarak adlandırılan Colon ve Pacifico bölgelerinin yanısıra, 18 adet kayıtlı serbest bölge bulunmakla birlikte, iş hacmi açısından en önemlileri Colon ve Pacifico bölgeleridir.

Panama Kanalı ve Colon serbest bölgesi Panama'nın bir ticaret üssü haline gelmesini sağlamıştır. GSYİH'nın küçük olmasına rağmen, ülke önemli bir transit ticaret merkezidir. Bu durum uluslararası bankacılık ve finans hizmetleri ile de desteklenmektedir.

Panama tek başına Pazar olarak küçüktür. Ancak, Colon bölgesi üzerinden tüm Orta Amerika ve Karayiplere erişim imkanı vardır. Colon, tüketimin arttığı ülkelerin oluşturduğu geniş bir pazar ağına erişim imkanı sağlamaktadır. Ancak, ABD'nin ülke ekonomisinde ağırlığı olduğu da unutulmamalıdır.

1948 yılında kurulmuş olan ve Panama Devletinin kontrolünde olan Colon Serbest Bölgesi, Hong Kong'un ardından dünyanın en büyük ikinci serbest bölgesidir. Devlet kontrolü altında olmak birlikte, bağımsız olan ve tüm işletme konularından sorumlu olan Colon Serbest Bölge İdaresi kiralama, satın alma, inşaat vb. gibi tüm faaliyetleri yürütmektedir ve Panama Devlet Başkanı ve Panama Bütçe Denetleme Kurumuna karşı sorumludur. 1,064 hektar alan üzerine kurulu olan bölgede "Manzanillo International Terminal, Colon Container Terminal, Cristobal-Panama Ports Company ve Colon Port Terminal" olarak dört konteyner limanı ve bir yolcu gemisi limanı vardır. Limanların işletmecileri özeldir. Panama'nın dış ticareti incelendiğinde, Panama'nın ticareti ile Colon bölgesi üzerinden yapılan ticareti ayırmak gereklidir. Colon bölgesi, Panama'nın ticaretinin yaklaşık %70'ine aracılık etmektedir. Kolon Serbest Bölgesi Orta Amerika'daki en önemli ticaret üssü durumundadır. Gümrük vergilerinden, kotalardan muaf olarak ve en alt düzeyde vergi/harç ödenerek işlem yapılmakta ve doğal olarak bu ürünler yeniden ihraç edilmektedir. Bölgeye giriş-çıkış için sadece bir belge düzenlenmektedir. Bölgede ABD Doları kullanılmaktadır.

Panama Kanalı'nın Atlantik kıyısında olan bu bölgede 3000'e yakın firma faaliyet göstermektedir

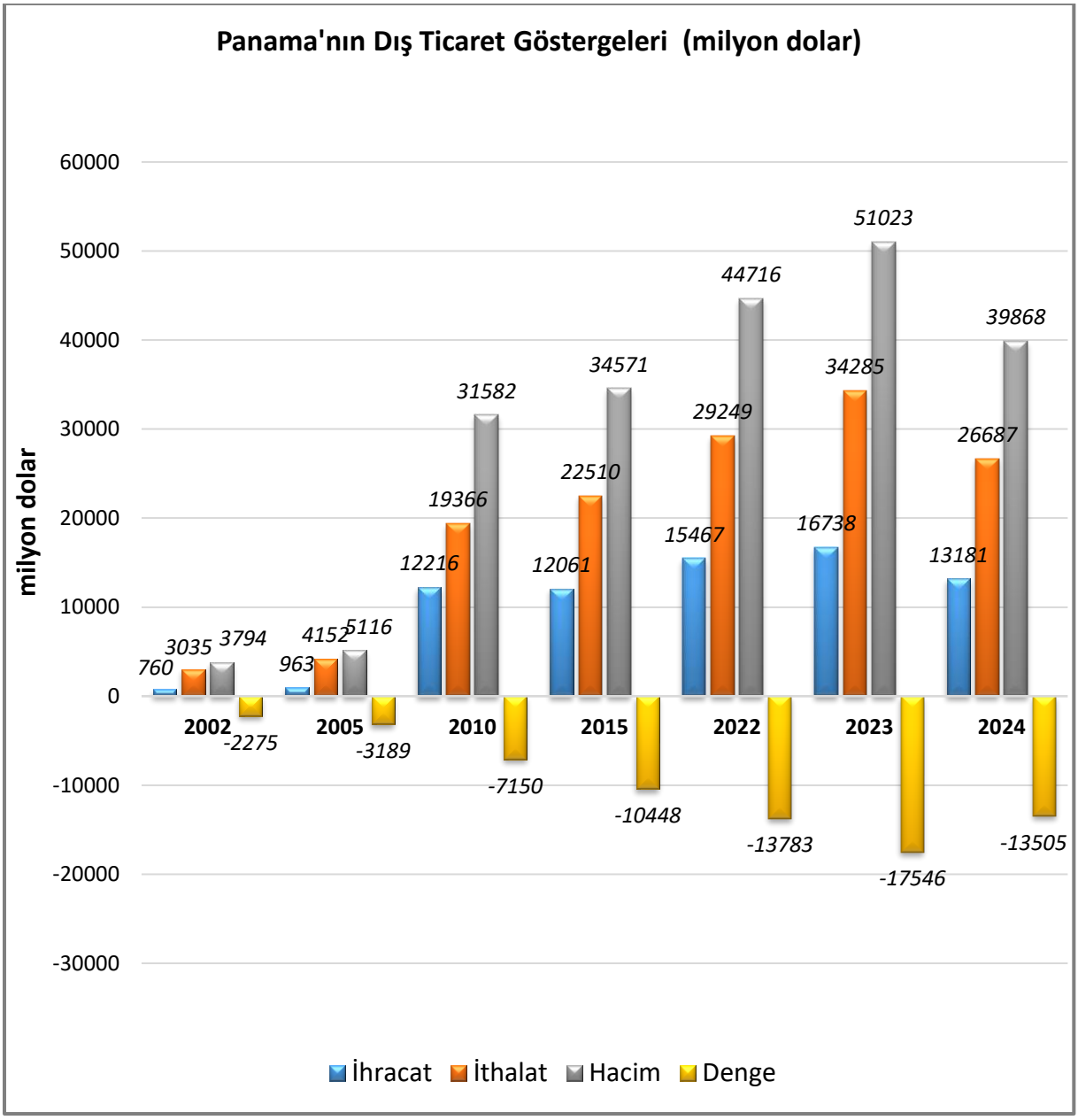
Trademap verilerine göre Panama'nın 2024 yılında dış ticaret hacmi 40 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Panama yıllar itibariyle dış ticaret açığı veren bir ülkedir.

İthalat ve ihracat büyüklüğü açısından Latin Amerika'da önde gelen ülkelerden olan Panama, bölgenin liberal ticaret ve yatırım rejimine sahip ülkelerinden birisidir. Panama'nın kanunlarına göre yabancılar ve yerli halk arasında ticaret ve yatırım açısından hiçbir farklılık bulunmamaktadır. Bu durum, Panama'nın dış ticaret açısından yükselen bir ülke olmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca, Kuzey ve Güney Amerika'yı birbirine bağlayan Panama'nın nakliye, finans ve sigortacılık hizmetlerindeki gelişmişliği ticarette tercih edilen bir ülke olması yönünde katkı sağlamaktadır.

2024 yılında ülkenin mal ihracatında ilaçlar 2 milyar dolarla ilk sırada yer almaktadır.

Panama’nın ithalatının yaklaşık %25i sermaye mallarından, yaklaşık %16’sı petrol ürünlerinden ve yaklaşık %14’ü gıda ürünlerinden oluşmaktadır.

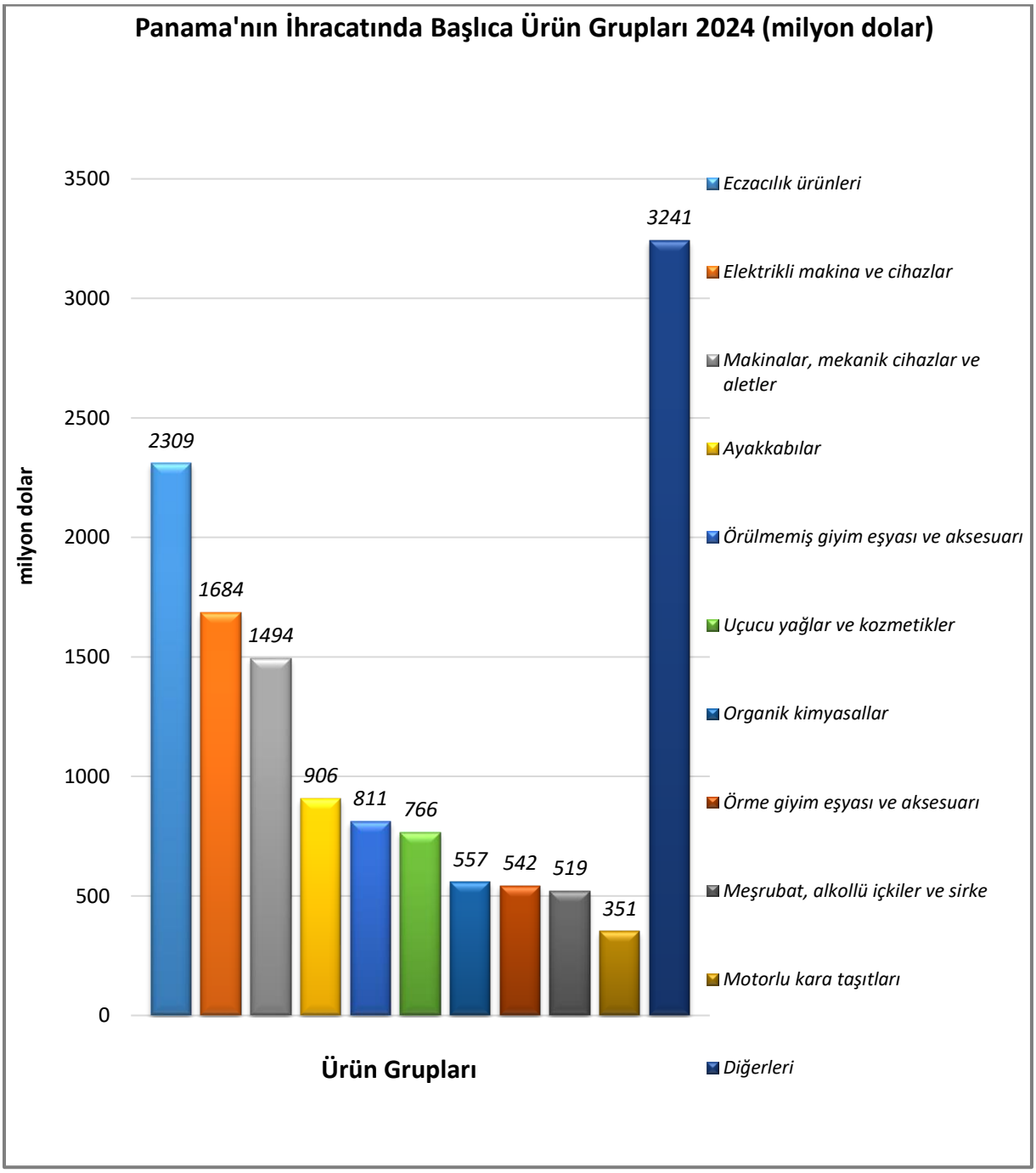
Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak:Trademap

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

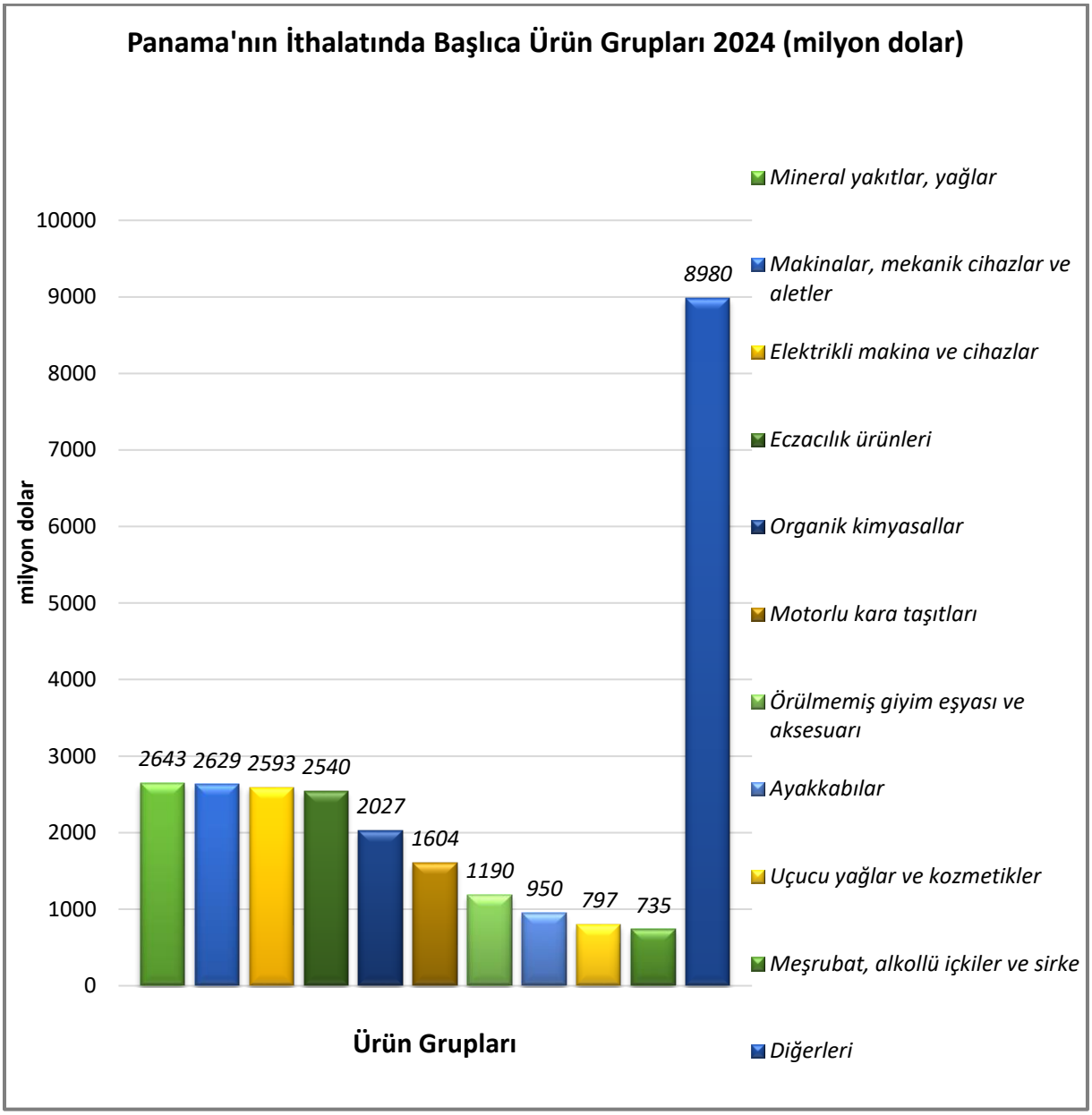
İhracat

Kaynak:Trademap

Detaylı tablo için tıklayınız

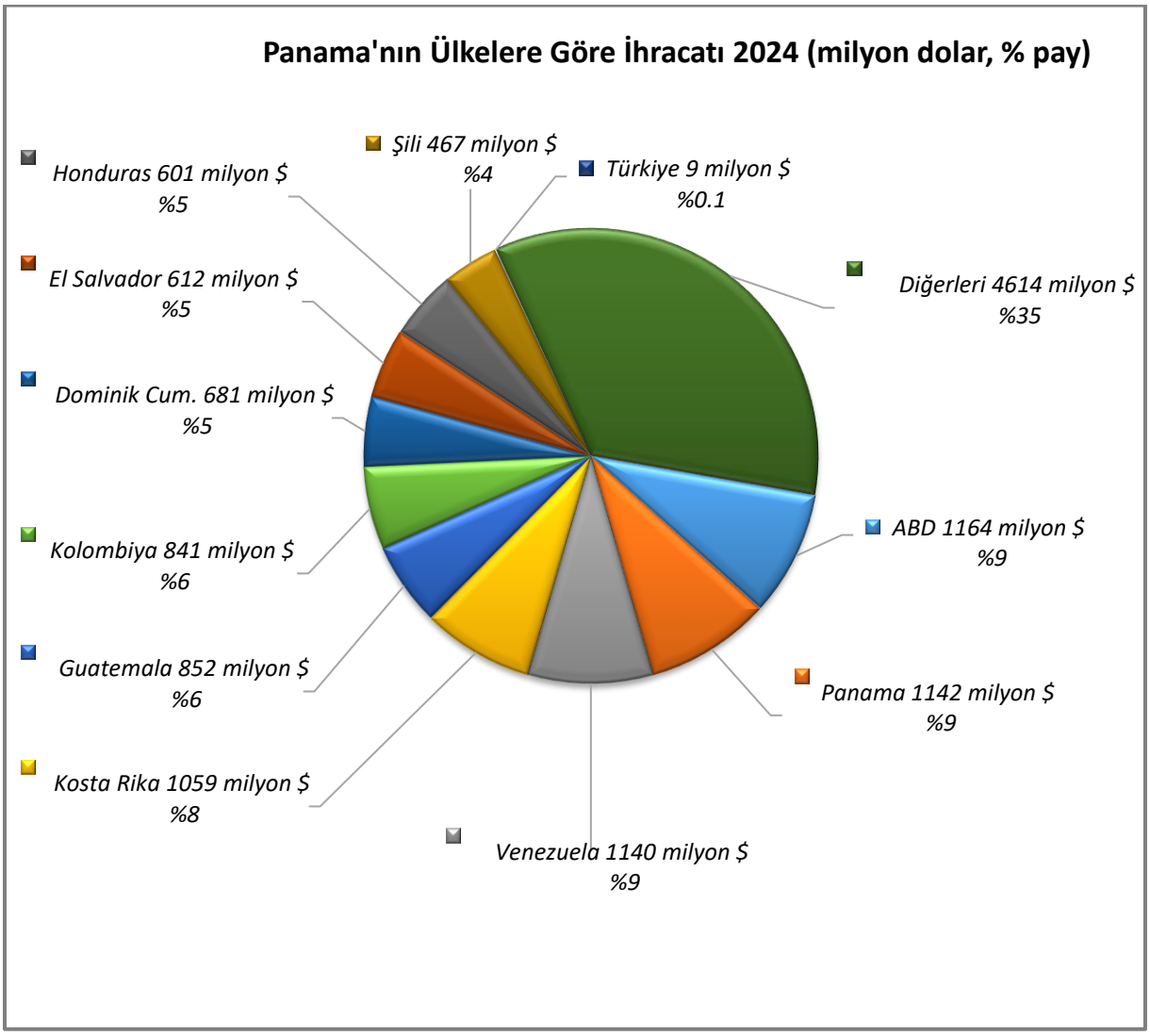
İthalat

Kaynak:Trademap
Detaylı tablo için tıklayınız

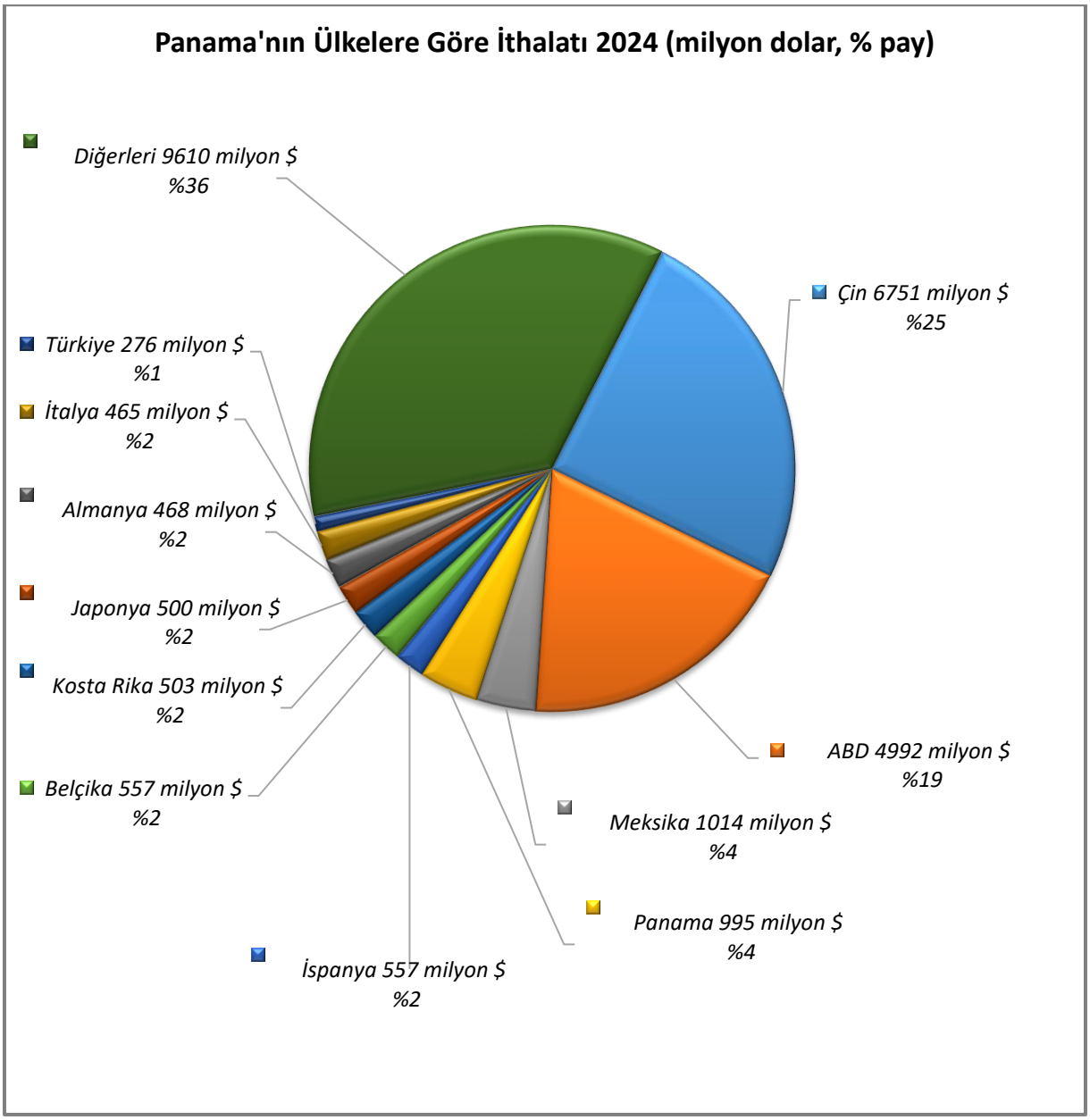
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak:Trademap
Detaylı tablo için tıklayınız

İthalat

Kaynak:Trademap

Detaylı tablo için tıklayınız

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon $)	2 327,00	2 800,00	2 940,00	3 087,00	3 241,00	3 403,00	3 574,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	2,80	3,20	3,20	3,10	3,10	3,10	3,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon $)	66 995,00	69 795,00	72 735,00	75 822,00	79 063,00	82 466,00	86 040,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon $)	-137,70	-151,50	-166,60	-183,30	-201,60	-221,80	-244,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon $)	10 069,00	10 220,00	10 387,00	10 570,00	10 772,00	10 994,00	11 238,00

*Tahmin

Kaynak: EIU- Economist Intelligence Unit

Panama, Orta Amerika'da en fazla yabancı yatırım çeken ülkedir. Uluslararası kabul görmüş çevre ve istihdam standartlarını sağlayan firmalara çok çeşitli mali destekler ve basitleştirilmiş mevzuat sağlanırken fiber optik kablo ağı, ulaşım, sağlık ve yerleşim alt yapı imkanları bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, uluslararası Finans Kurumu (IFC) aracılığı ile Panama'da ilk yatırımların birçoğu karşılanmakta olup Panama-Pasifik Özel Ekonomik alanı kapsamında bilgisayar teknolojisi, cep telefonu imalat sanayi, uluslararası çağrı merkezleri, havacılık sektörü gibi birçok sektör desteklenmektedir.

Panama'da sermaye akışına yönelik resmi kısıtlamalar bulunmamaktadır. Ayrıca, yerli veya yabancı sermaye arasında da herhangi bir ayrım bulunmamaktadır. Ancak, yüksek emek maliyeti ve esnek olmayan iş kanunları yatırımcılar için problem olabilmektedir. Panama'da ABD'li şirketler yüksek yatırım yapmaktadır. En çok yatırım yaptıkları sektörler ulaşım ve nakliye, finansal hizmetler ve imalat sektörleridir. Yatırım İstikrarı Kanunu (22 Temmuz 1998) ile tüm yabancı ve yerli yatırımcıların eşit haklara sahip olması garanti altına alınmış olup yabancı yatırımlar için özel bir izin bulunmamaktadır. 10 yıllık dönem için yatırımcılar arasında hiçbir fark gözetmeksizin yatırımcılar için uygulanan tüm kuralların yatırım yapılan zaman ile aynı kalacağı garanti edilmiştir. Orta Amerika doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının %40'ı Panama'ya gerçekleşmektedir. Yatırımların yaklaşık üçte biri Kuzey Amerika ve Kolombiya menşelidir. İsviçre başta olmak üzere, Avrupa ülkeleri yatırımların beşte birini, Kore başta gelmek üzere, Asya ülkeleri de %11'ini sağlamaktadır.

- 2022 yılı insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 193 ülke arasında Panama 57. sıradadır. (İsviçre 1. Türkiye 45.) (UN-2025)
- 2024 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre Panama, dünyada 176 ülke arasında 52. sıradadır. (Singapur 1. Türkiye 102.) (The Heritage Foundation-2025)
- Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında Panama 66. sıradadır. (Singapur 1. Türkiye 61.) (World Economic Forum-2025)
- 2020 verilerine göre iş yapma kolaylığı açısından Panama, dünyada 190 ülke arasında 86. sıradadır. (Yeni Zelanda 1. Türkiye 33.) (Dünya Bankası-2025)

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye ile Panama arasındaki ticari ilişkilerde ülkemizin geleneksel olarak dış ticaret fazlası verdiği görülmektedir.

Elektrikli makinalardan ilaçlara kadar geniş bir ihracat yelpazesi vardır. Ancak, Panama'nın ithalatında önemli bir yer tuttuğumuzu söylemek güçtür. Panama'nın gümrük vergileri yüksek değildir. Ayrıca, Colon Serbest Bölgesine de gümrük vergisi olmadan ihracat yapılabilmektedir. Bölgenin Orta Amerika ve Karayipler'deki dağıtım rolü dikkate alındığında, ticaret üssü olarak yararlanılması imkanı vardır.

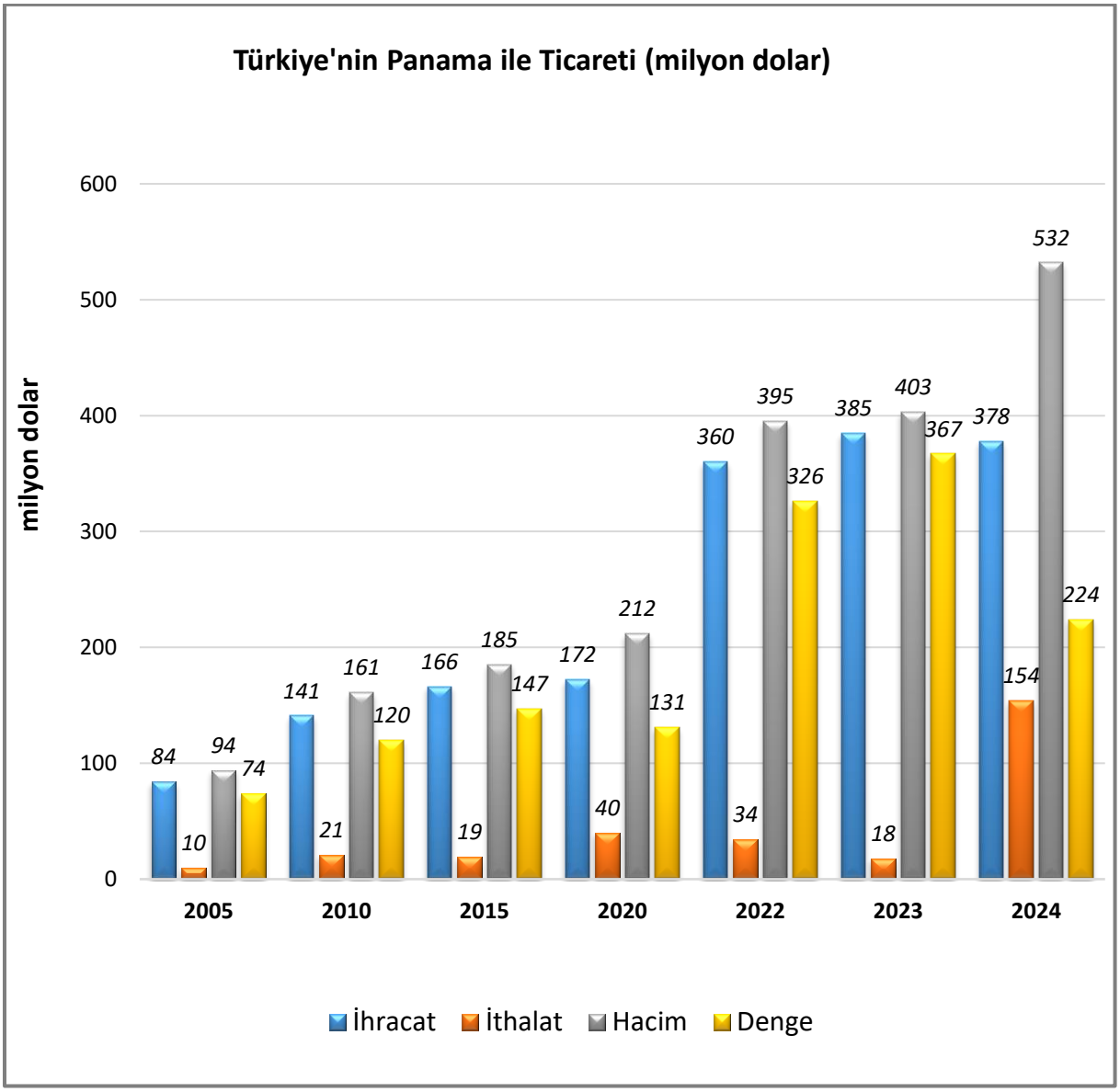
Panama verileri ile Türkiye verileri arasındaki fark bulunmakta bu farkın Panama'nın resmi istatistiklerine yansımadığı, ancak Colon bölgesine sevk edildiği tahmin edilmektedir.

2020 yılında Panama ile olan dış ticaret hacmimiz pandemi nedeniyle %24 azalarak 212 milyon dolara gerilemiştir. 2022 yılında 395; 2023 yılında 403; 2024 yılında da 532 milyon dolara yükselmiştir.

Panama'ya ihracatımızda ön plana çıkan sektörler arasında inşaat demiri, mücevherci eşyası, petrol yağları, römorkörler ve itici gemiler, demir veya alaşımsız çelikten profiller, santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar, kablo ve teller, fener, yangın söndürme, tarak gemileri, yüzer vinçler vb; yüzer havuzlar; yüzer-dalabilen sondaj ve üretim platformları bulunmaktadır. İkili ticarette gemi sanayinin yüksek paya sahip olmasının başta gelen sebebi, Türk deniz ticaret filosunun önemli bir bölümünün Panamada kayıtlı olmasıdır.

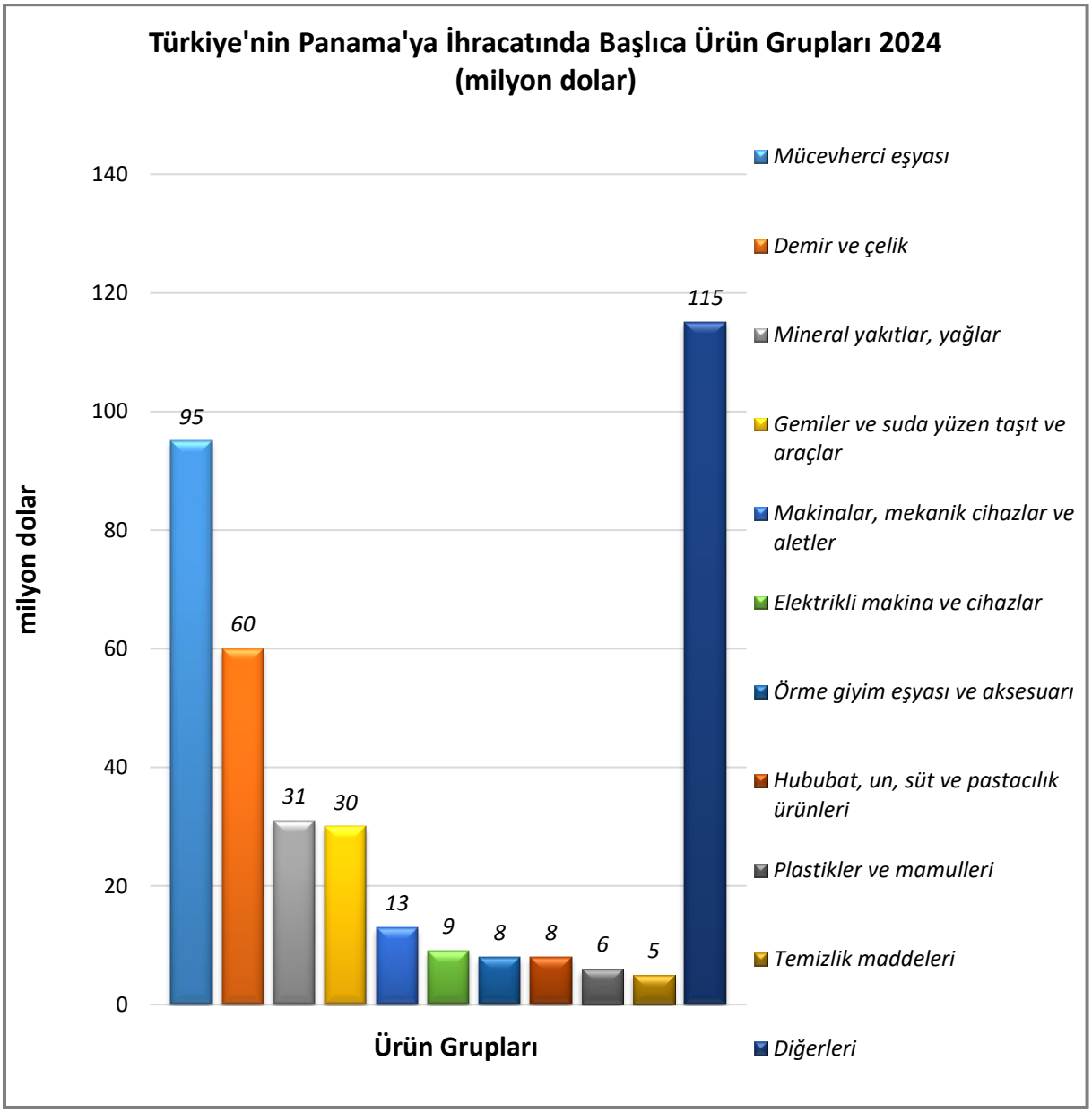
Panama'dan ithalatımızda başlıca ürünler ham altın, gemi inşa sanayi ürünleri, deriler, dondurulmuş balık ürünleri ve meyvelerdir. Sökülecek gemilerle, suda yüzen sökülecek diğer araçlar kategorisinde Panama en büyük 1. tedarikçimiz konumundadır. Yatlar ve diğer eğlence ve spor teknelerinde Panama en büyük 6. tedarikçimizdir. Panama, dondurulmuş balıkta ve hurma, incir, avokado, muz ürün grubunda da önemli tedarikçilerimiz arasındadır.

Türkiye-Panama Dış Ticareti

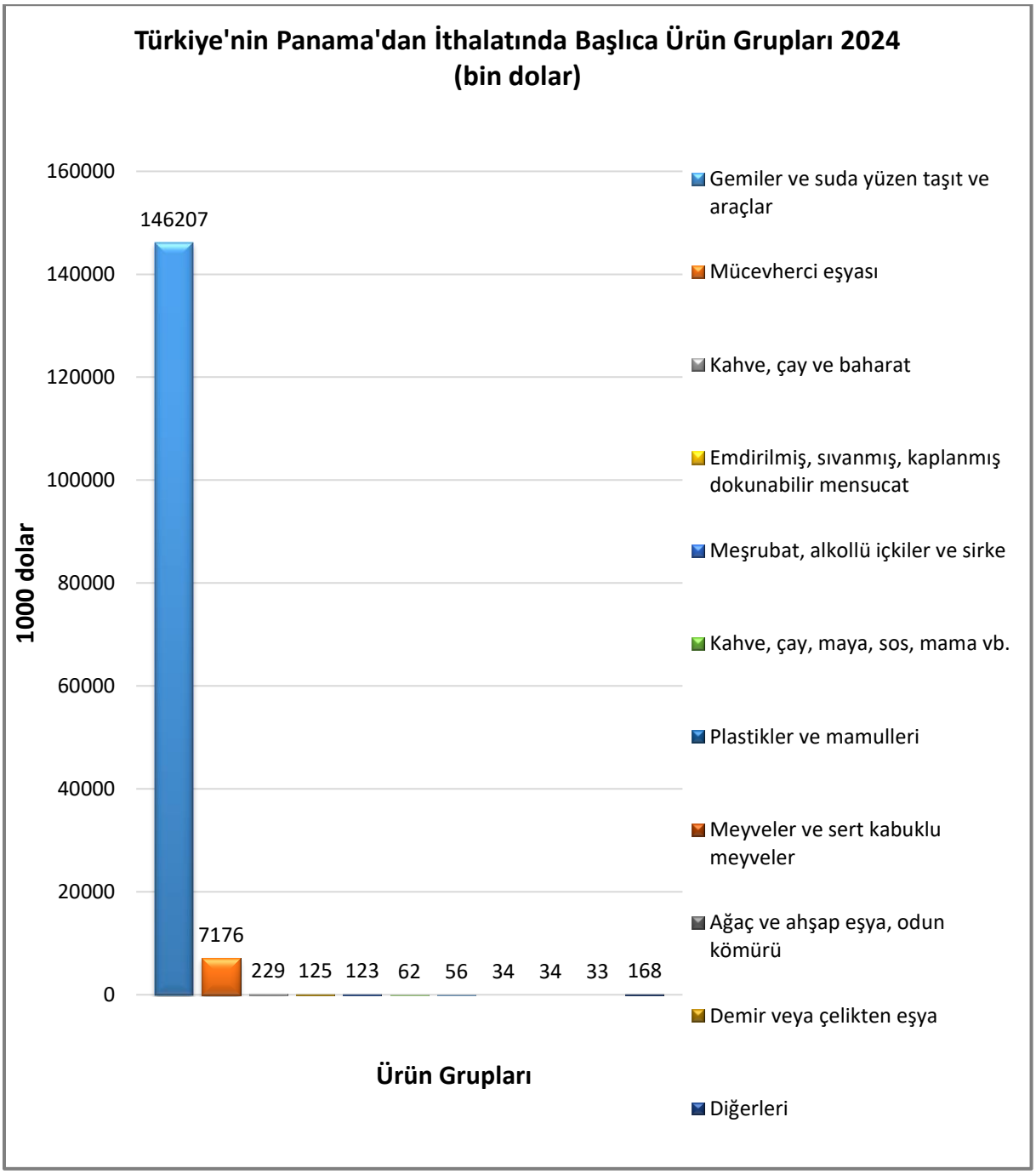
Kaynak:Trademap

Türkiye'nin Panama'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap
Detaylı tablo için tıklayınız

Türkiye'nin Panama'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap
Detaylı tablo için tıklayınız

EKLER:

EK-1: Panama'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			**15 466 804**	**16 738 253**	**13 181 447**	**100**	**-21,2**
1.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1 870 656	2 040 813	2 072 506	15,7	1,6
2.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	563 015	599 068	662 708	5	10,6
3.	3303	Parfümler ve tuvalet suları	339 946	415 382	467 441	3,5	12,5
4.	2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	458 799	498 601	449 352	3,4	-9,9
5.	6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	432 154	406 164	448 877	3,4	10,5
6.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	228 178	215 608	354 133	2,7	64,2
7.	6404	Dış tabanı kauçuk, plastik, tabii veya terkip yoluyla elde edilen kösele ve yüzü dokumaya elverişli maddelerden ayakkabı	307 923	351 323	290 736	2,2	-17,2
8.	8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	197 465	204 376	264 779	2	29,6
9.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	246 808	256 763	259 324	2	1
10.	2935	Sülfonamidler	345 299	95 900	226 658	1,7	136,3
11.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	129 277	154 355	223 806	1,7	45
12.	8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	266 112	203 792	215 328	1,6	5,7
13.	2941	Antibiyotikler	143 912	188 992	205 198	1,6	8,6
14.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	191 640	192 412	190 790	1,4	-0,8
15.	3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür müstahzarları	147 224	173 786	187 705	1,4	8

Kaynak: Trademap

EK-2: Panama'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			**29 249 346**	**34 284 541**	**26 686 634**	**100**	**-22,2**
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 172 913	2 699 332	2 486 932	9,3	-7,9
2.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2 541 678	2 109 905	2 126 643	8	0,8
3.	2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	2 448 032	8 871 361	1 529 828	5,7	-82,8
4.	8703	Otomobiller	779 974	943 246	997 225	3,7	5,7
5.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	722 590	1 476 663	810 024	3	-45,1
6.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	342 657	372 110	519 620	1,9	39,6
7.	6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	559 495	513 508	503 995	1,9	-1,9
8.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	382 274	383 439	453 030	1,7	18,1
9.	2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	378 699	300 102	399 013	1,5	33
10.	3303	Parfümler ve tuvalet suları	274 114	316 958	392 063	1,5	23,7
11.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	247 147	273 028	349 504	1,3	28
12.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	218 133	161 686	310 031	1,2	91,7
13.	8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	369 921	292 220	305 317	1,1	4,5
14.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	333 529	305 509	293 402	1,1	-4
15.	8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	258 546	225 596	276 055	1	22,4

Kaynak: Trademap

EK-3: Panama'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		**15 466 804**	**16 738 253**	**13 181 447**	**100**	**-21,2**
1.	ABD	1 306 169	945 054	1 163 674	8,8	23,1
2.	Panama	1 058 131	1 127 492	1 141 597	8,7	1,3
3.	Venezuela	1 199 890	990 552	1 139 574	8,6	15
4.	Kosta Rika	953 033	1 064 960	1 058 553	8	-0,6
5.	Guatemala	658 241	722 968	852 355	6,5	17,9
6.	Kolombiya	810 999	725 683	841 390	6,4	15,9
7.	Dominik Cum.	676 771	664 524	680 500	5,2	2,4
8.	El Salvador	522 989	561 174	612 259	4,6	9,1
9.	Honduras	619 964	682 830	600 714	4,6	- 12
10.	Şili	478 486	390 657	467 420	3,5	19,6
11.	Nikaragua	357 174	420 368	454 988	3,5	8,2
12.	Ekvator	401 591	466 690	450 954	3,4	-3,4
13.	Küba	299 056	321 484	418 046	3,2	30
14.	Peru	345 246	372 098	407 288	3,1	9,5
15.	Çin	1 228 265	1 409 964	258 071	2	-81,7
…	…	…	…	…	…	…
55.	**Türkiye**	**17 012**	**20 931**	**9 322**	**0,1**	**-55,5**

Kaynak: Trademap-Panama verileri

EK-4: Panama'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		**29 249 346**	**34 284 541**	**26 686 634**	**100**	**-22,2**
1.	Çin	6 295 349	13 323 989	6 751 298	25,3	-49,3
2.	ABD	4 495 127	4 070 895	4 991 514	18,7	22,6
3.	Meksika	2 647 639	971 802	1 014 265	3,8	4,4
4.	Panama	140 429	999 830	994 547	3,7	-0,5
5.	İspanya	1 784 224	2 268 687	556 961	2,1	-75,5
6.	Belçika	497 147	507 813	556 627	2,1	9,6
7.	Kosta Rika	520 300	514 088	502 958	1,9	-2,2
8.	Japonya	509 812	445 202	499 959	1,9	12,3
9.	Almanya	413 142	487 151	467 527	1,8	- 4
10.	İtalya	391 729	411 967	464 738	1,7	12,8
11.	Kolombiya	555 253	530 508	442 154	1,7	-16,7
12.	Fransa	331 189	390 518	436 720	1,6	11,8
13.	Brezilya	491 710	454 042	349 031	1,3	-23,1
14.	Vietnam	367 630	301 358	331 212	1,2	9,9
15.	Tayland	229 143	197 616	327 502	1,2	65,7
…	…	…	…	…	…	…
20.	**Türkiye**	**294 105**	**254 741**	**276 161**	**1**	**8,4**

Kaynak: Trademap-Panama Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Panama'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			**360 383**	**385 330**	**378 248**	**100**	**-1,8**
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	54 132	71 066	95 016	25,1	33,7
2.	7214	İnşaat demiri	88 418	76 899	51 743	13,7	-32,7
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	44 757	52 292	31 004	8,2	-40,7
4.	8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	0	402	29 650	7,8	7275,6
5.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	1 420	3 743	6 560	1,7	75,3
6.	7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	5 377	6 433	4 389	1,2	-31,8
7.	2523	Çimento	3 017	49	4 164	1,1	8398
8.	8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	11 951	5 939	3 788	1	-36,2
9.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	0	0	3 610	1	0
10.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2 900	2 772	3 481	0,9	25,6
11.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	384	581	3 463	0,9	496
12.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	5 437	3 258	3 302	0,9	1,4
13.	3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	2 163	2 396	3 024	0,8	26,2
14.	8502	Jeneratörler	573	456	2 694	0,7	490,8
15.	1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	1 286	1 755	2 693	0,7	53,4

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Panama'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			**34 177**	**17 870**	**154 247**	**100**	**763,2**
1.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	5 414	11 143	6 715	4,4	-39,7
2.	8908	Sökülecek gemiler, suda yüzen sökülecek diğer araçlar	19 488	988	4 957	3,2	401,7
3.	7106	Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	842	1 080	387	0,3	-64,2
4.	901	Kahve, kahve kabuk ve kapçıkları, içinde herhangi bir oranda kahve bulunup kahve yerine kullanılan ürünler	61	62	229	0,1	269,4
5.	5911	Dokumaya elverişli maddelerden teknik işlerde kullanılmaya mahsus ürünler ve eşya	100	110	125	0,1	13,6
6.	2208	Etil alkol (alkol derecesi < %80, tağyir edilmemiş) ve damıtılarak elde edilmiş likör ve diğer alkollü içkiler	0	148	123	0,1	-16,9
7.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	200	913	74	0	-91,9
8.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	0	0	61	0	0
9.	804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	16	0	34	0	0
10.	4402	Odun kömürü	0	170	34	0	-80
11.	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	0	0	33	0	0
12.	3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	0	0	32	0	0
13.	3307	Traş müstahzarları, vücut deodorantları, banyo müstahzarları, tüy dökücüler, vb.	18	0	26	0	0
14.	106	Canlı diğer hayvanlar	0	3	24	0	700
15.	3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	0	0	23	0	0

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri